



V.O.B.o.W.

nr. 114
mei-juni-juli 2022

België-Belgique
P.B.
8800 Roeselare 1
BC 6675
P 409155

WEST-VLAAMSE ARCHEOKRANT

**West-Vlaamse Archeokrant: Driemaandelijks tijdschrift, jaargang 30,
afgiftekantoor Roeselare, Uitgever: V.O.B.o.W. vzw & WAR**

Ondernemingsnummer: 414135857

**Maatschappelijke zetel: Bergeikenstraat 48, 8800 Roeselare
Verantwoordelijke uitgever en verzending: Jozef Goderis
Bergeikenstraat 48, 8800 Roeselare (Rumbeke), 051/22.27.20**



WEST-VLAAMSE ARCHEOKRANT

nr. 114
mei-juni-juli 2022

COLOFON

Redactie: Jozef Goderis, Hendrik Hameeuw
Adres: Bergeikenstraat 48, 8800, Roeselare - Rumbekke, 051/22.27.20

Werkten mee aan dit nummer: Johan Buyse, Roland Frits Coghe, Jozef Goderis, Hendrik Hameeuw, Jos Vanackere

Vormgeving: Hendrik Hameeuw, Jozef Goderis.
Foto's en illustraties: Jozef Goderis, Hendrik Hameeuw, Herman Heyman, Sofie Verbeke

V.O.B.o.W.-lidmaatschap 2022: wordt betaald op rekening BE 22 4669 1679 9147 (BIC KREDBEBB) van V.O.B.o.W.-vzw. Vaste leden betalen € 26. Gewone leden € 21.

De vier Archeokranten per jaar zijn ook voor niet-leden beschikbaar voor €12.
Zij verschijnen in februari/maart/april, mei/juni/juli, augustus/september/oktober en november/december/januari.

Inleveringsdatum bijdrage eerstvolgende nummer: vóór 15 juli 2022.

Verzendingsdienst West-Vlaamse Archeokrant:
Jozef Goderis, Bergeikenstraat 48, 8800 Roeselare. 051/22.27.20 jozef.goderis@skynet.be

Copyright 2022, West-Vlaamse Archeokrant - Jozef Goderis en Jos Vanackere

Overname is toegelaten mits verwijzing naar onze uitgaven. Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn bijdrage. Voor gehele of gedeeltelijke overname is voorafgaande toestemming van de auteur vereist.

V.O.B.o.W. vzw is aangesloten bij Herita: krachtenbundeling Erfgoed Vlaanderen, Het Forum voor Erfgoedverenigingen en Open Monumentendag Vlaanderen

www.vobow.be



INHOUD

Voorwoord <i>J. Goderis</i>	52
Jaarverslag V.O.B.o.W. 2021 <i>J. Goderis, H. Hameeuw</i>	53
Vondsmelding 1: Een Bronzen Olielamp uit een Brugse Kelder <i>J. Goderis, H. Hameeuw</i>	63
Vondsmelding 2: Een “Asbestos“-pijpje uit een familie-collectie <i>J. Goderis</i>	65
WA 28 boekvoorstelling en lezingen te Brugge Archeo in de Pers <i>H. Hameeuw</i>	70
Grootschalige opgravingen in 2022 rond het stadhuis van Roeselare <i>J. Goderis</i>	73
Lezingen: 10 jaar archeologie in de regio Mandel <i>H. Hameeuw</i>	76
Als de kids kurieusneuzen ... <i>J. Goderis, H. Hameeuw</i>	79
Archeo in de Pers	84
Archeo te Kijk	95
Tijdschriften	100
Boekbesprekingen	103
Berichten	105
Met de V.O.B.o.W. naar Louvre-Lens: Expo Rome La Cité et l'Empire	106
Activiteitenkalender	108

VONDSMELDING 1: EEN BRONZEN OLIELAMP UIT EEN BRUGSE KELDER

Jozef Goderis en Hendrik Hameeuw



De bronzen olielamp, foto Jozef Goderis

Op donderdag 7 april jl. kreeg Jozef Goderis bezoek van een ex-medewerker aan onze V.O.B.o.W.-WAR opgraving in Roeselare Haven in 1991. Hij haalde een curieus voorwerp tevoorschijn, eentje die verder onderzoek noodzaakte.

Vindplaats Brugge

Rudy Santy, metaaldetectorist, is de vondstmelder van dit voorwerp, dat geruime tijd geleden werd aangetroffen door zijn neef bij kelderwerken in Brugge. Bij herhaalde navraag bij de vinder konden we geen meer specifieke info krijgen betreffende een nadere situering in Brugge van dit voorwerp.

Een olielamp is een soort recipient met daarin een reservoir voor een (brandbare) vloeistof en een pit. Het werd gedurende vele millennia gebruikt voor verlichting of voor bewaring van een vlammetje. De brandstof bestond uit dierlijk of plantaardig vet of minerale olie. Olielampen waren in vele culturen verspreid over de wereld veel gebruikte huishoudelijke artikelen. Ze komen voor in allerhande vormen en maten, en kunnen zowel in aardewerk, steen, metaal of zelfs glas vervaardigd zijn.

Beschrijving van het aangetroffen voorwerp

Olie-stand-lamp met lampen-dekplaat en uitgiettoot.

Afmetingen: hoogte 12cm; breedte 12cm; hoogte 7cm zonder de vogeldecoratie; diameter van de bodem 5cm; gewicht 500 gram.

Versieringen met oosterse krul-, ring- en streepmotieven: horizontaal op de dekselrand en schouder van het bovendee; verticaal op de taps-toelopende achthoekige basis. Het deksel en het handvat tonen gestileerde vogelmotieven naar links gekeerd. De voet is 8-hoekig en het handvat is als vorm een smal verticaal ovaal.

Determinatie en datering

Na ontoereikend onderzoek in verschiene literaire bronnen over voornamelijk Europese kustvoorwerpen werd Hendrik Hameeuw, mede bestuurslid van V.O.B.o.W. en assyrioloog/archeoloog bij de KU Leuven, bij de zoektocht betrokken. Daarbij kwam meteen het gevoel bovendrijven dat de aangebrachte motieven als versiering en de 8-hoekige voet van het voorwerp een Oosterse herkomst doet vermoeden. De vogelmotieven zijn ook typerend voor Islamitische figuratieve kunst. Met deze zoektermen kon er gericht verder gezocht worden op internet en werd er zo online vrij snel op enkele zeer gelijkende voorwerpen gestoten, vooral op veilingssites:

- [ANTIQUÉ ISLAM MEDIEVAL Seljuk Turks Bronze Oil Lamp Khorasan 12th Century S1,250.00 PicClick](#)
- [AN EARLY ISLAMIC OIL LAMP \(icollector.com\)](#)
- [Ancient Seljuc Islamic Bronze Oil Lamp with – auction online Catawiki](#)
- [Lot-Art | Ancient Islamic Khorasan Bronze Oil Lamp With Bird c.10.](#)

Conclusie

Herkomst van de olielamp in brons is zeer waarschijnlijk Khorasan (Oost-Perzië) en dateerbaar in de 11^{de}-12^{de} eeuw. Uit deze periode zijn er redelijk veel originele dergelijke gelijkende olielampen bewaard gebleven, ze zijn doorgaans vervaardigd uit stevig, goed gefabriceerd brons. In het Mediterrane gebied zijn ze algemeen verspreid geraakt en effectief, ook meer in West-Europa zijn ze niet onbekend en kwamen ze mee via de toen bestaande handelsroutes, Khorasan lag op de befaamde Zijderoute. Daarom, indien de bronzen olielamp effectief in Brugse bodem is gevonden (i.e. bij een kelderrenovatie onder de vloer), dan betreft dit een mooi en waardevol importproduct uit de eerder vroege bloeiperiode van Brugge. Maar, daar de vondstomstandigheden in de Brugse kelder niet echt goed achterhaald konden worden, moeten we toch voorzichtig zijn met deze hypothese. Zoals het veelvuldig voorkomen van dit type origineel materiaal op online veilingssites aantoont, dit voorwerp kan ook aangekocht zijn in een antiquariaat; recent of pakweg 50 of 100 jaar geleden. Er zijn veel dergelijke gelijkaardige voorwerpen in omloop. Er werden namelijk destijds vele afgietsels vervaardigd uit eenzelfde matris of gietvorm.